

VENDIM
Nr. 18, datë 2.4.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	Anëtar i	“	“
Xhezair Zaganjori	Anëtar i	“	“
Petrit Plloçi	Anëtar i	“	“
Vitore Tusha	Anëtare e	“	“
Sokol Berberi	Anëtar i	“	“
Fatmir Hoxha	Anëtar i	“	“
Admir Thanza	Anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	Anëtare e	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 19.1.2012, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr. 56/31 akti, që i përket:

KËRKUES: Shkëlqim Qosja, përfaqësuar nga avokatët Ndue Pjetra dhe Ëngjëll Allajbej, me autorizim.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimeve nr. 67, datë 2.5.2001 të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe nr. 00-2011-437 (66), datë 28.4.2011 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 31, 33, 42/2 dhe 131/f të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Altina Xhoxhaj, përfaqësuesin e kërkuarit që kërkoi pranimin e kërkesës, dhe, pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuar Shkëlqim Qosja është gjykuar në mungesë për kryerjen e veprave penale të vrasjes me paramendim, parashikuar nga neni 78 i Kodit Penal (KP), dhe mbajtjes pa leje të armëve luftarake, parashikuar nga neni 278/2 i KP-së.

2. Me vendimin nr. 258, datë 18.7.2000, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër e ka deklaruar atë fajtor për kryerjen e veprave penale të mësipërme dhe, në bashkim të dënimeve, e ka dënuar me 20 vjet burgim.

3. Me vendimin nr. 137, datë 6.10.2000, Gjykata e Apelit Shkodër ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër.

4. Me vendimin nr. 90, datë 8.2.2001, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur prishjen e vendimit nr. 137, datë 6.10.2000 të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në po atë gjykatë, me tjetër trup gjykues.

5. Me vendimin nr. 67, datë 2.5.2001, Gjykata e Apelit Shkodër ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 258, datë 18.7.2000 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër. Ndaj këtij vendimi nuk është bërë ankim.

6. Me vendimin nr. 87, datë 3.6.2010, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër ka vendosur pranimin e kërkesës së kërkuarit Shkëlqim Qosja për rivendosje në afatin e ankimit, duke i njohur atij të drejtën për

të ushtruar rekurs ndaj vendimit nr. 67, datë 2.5.2001 të Gjykatës së Apelit Shkodër.

7. Me vendimin nr. 00-2011-437 (66), datë 28.4.2011 Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 67, datë 2.5.2001 të Gjykatës së Apelit Shkodër.

8. **Kërkuesi** pretendon para Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) se në proceset e zhvilluara në Gjykatën e Apelit Shkodër dhe në Gjykatën e Lartë janë cenuar këto elemente të procesit të rregullt:

8.1. Është cenuar parimi i paanshmërisë së gjykatës, pasi në përbërje të trupit gjykues që ka gjykuar çështjen në Gjykatën e Apelit Shkodër, në kundërshtim me nenin 15 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), ka marrë pjesë një gjyqtar i cili ka qenë më parë në përbërje të trupit gjykues që ka shqyrtuar, në po këtë gjykatë, ankimin kundër masës së sigurimit të dhënë për kërkuesin.

8.2. Është cenuar e drejta e mbrojtjes në Gjykatën e Lartë, pasi gjykimi është zhvilluar në mungesë të kërkuesit dhe kjo gjykatë nuk ka bërë asnjë përpjekje për të siguruar praninë e tij në seancën gjyqësore. Kërkuesi, në kundërshtim me nenin 31 të Kushtetutës, nuk është njoftuar në një kohë të arsyeshme për procesin, për të përgatitur mbrojtjen e tij.

8.3. Është cenuar parimi i barazisë së armëve, pasi në gjykimin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë akuza ka pasur përfaqësuesin e saj, kurse kërkuesi nuk ka pasur mundësi të shprehë pretendimet e tij, nga një mbrojtës i zgjedhur prej tij.

9. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, në parashtimet dërguar me shkrim Gjykatës, shprehet se:

9.1. Në lidhje me pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim, në rastin në shqyrtim, pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar si në përbërje të kolegjit që ka shqyrtuar ankimin e prokurorit mbi masën e sigurimit, ashtu edhe në kolegjin që ka shqyrtuar themelin e çështjes, nuk përbën papajtueshmëri në kuptim të nenin 15/2 të KPP-së dhe as shkak për heqje dorë nga gjykimi në kuptim të nenit 17/1, shkronja “e”, të KPP-së. Në vendimin për ndryshimin e masës së sigurimit Gjykata e Apelit Shkodër, pa i hyrë analizës dhe vlerësimit të rrethanave të faktit dhe ligjit ka vendosur mospranimin e ankimit, për shkak të heqjes dorë të prokurorit nga ankimi.

9.2. I pabazuar është edhe pretendimi për mohimin e të drejtës së mbrojtjes në Gjykatën e Lartë. Në këtë gjykatë rezulton se njoftimi për seancën gjyqësore është bërë në përputhje me afatet dhe dispozitat procedurale. Nga prokura e posaçme, e administruar në dosjen gjyqësore, rezulton se kërkuesi ka shprehur vullnetin për mospjesëmarrjen në gjykim dhe për përfaqësimin në mungesë të tij nga avokati i zgjedhur. Në këto kushte, këtij mbrojtësi i lindte detyrimi të interesohej pranë Gjykatës së Lartë për datën dhe orën e gjykimit për të përfaqësuar kërkuesin. Për më tepër, duke qenë se Gjykata e Lartë është vënë në lëvizje me rekursin e ushtruar nga vetë kërkuesi, qëndrimi i tij dhe i mbrojtësit ishte shprehur në rekurs.

II

A. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë

10. Kërkuesi pretendon se në gjykimin e kësaj çështjeje është shkelur parimi i gjykimit nga një gjykatë e paanshme. Konkretisht, sipas tij, në gjykimin në gjykatën e apelit ka marrë pjesë një gjyqtar që kishte marrë pjesë më parë në shqyrtimin e ankimit ndaj masës së sigurimit të dhënë ndaj tij.

11. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, i sanksionuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Në shtetin e së drejtës, kërkesa për një gjykim të paanshëm merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë që, në shoqëritë demokratike, duhet ta krijojnë në çdo rast palët në gjykim. Parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e tij *subjektiv*, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin *objektiv*, me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimit prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë veçanërisht e kujdesshme në formimin e trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohej nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv (*shih vendimet nr. 12, datë 13.4.2007; nr. 21, datë 29.4.2010; nr. 40, datë 22.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Duke iu referuar rrethanave të çështjes konkrete, nga aktet e administruara në dosjen

gjyqësore rezulton se i njëjti gjyqtar i Gjykatës së Apelit Shkodër, i cili ka qenë në përbërje të trupit gjykues që ka shqyrtuar ankimin për themelin e çështjes (vendimi nr. 67, datë 2.5.2001), ka qenë më parë në përbërje të trupit gjykues që ka marrë në shqyrtim ankimin e prokurorit ndaj masës së sigurimit për kërkuesin (vendimi nr. 23, datë 2.11.1999), vendim me të cilin është vendosur mospranimi i ankimit për shkak të heqjes dorë të prokurorit prej tij.

13. Me qëllim të respektimit të parimit të gjykimit nga një gjykatë e paanshme, neni 15/2 i KPP-së parashikon se nuk mund të marrë pjesë në gjykim gjyqtari që ka vleftësuar masën e sigurimit ose çdo kërkesë tjetër të prokurorit të paraqitur gjatë hetimit paraprak në të njëjtin procedim. Ky detyrim parashikohet edhe nga neni 17/1, shkronja “e” i KPP-së, sipas të cilit gjyqtari duhet të heqë dorë nga gjykimi i çështjes konkrete kur ndodhet në një nga kushtet e papajtueshmërisë, të parashikuara nga neni 15 i KPP-së. Ligji nuk përjashton që gjyqtari, i cili ka shqyrtuar një kërkesë gjatë hetimit paraprak, të shqyrtojë një kërkesë tjetër të të njëjtit lloj apo të një lloji tjetër në të njëjtin procedim, por parimi është që gjyqtari që ka vleftësuar çdo kërkesë të prokurorit gjatë hetimeve paraprake, ka papajtueshmëri me gjyqtarin që merr pjesë në gjykimin e çështjes (*shih vendimin nr. 40, datë 22.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Gjykata vëren se neni 15/2 i KPP-së shprehet se “nuk mund të marrë pjesë në gjykim gjyqtari që ka vleftësuar...”, çka do të thotë se kjo dispozitë kërkon që gjyqtari të shprehet lidhur me themelin e masës së sigurimit. Në rastin konkret, pjesëmarrja e gjyqtarit të Gjykatës së Apelit Shkodër në gjykimin e masës së sigurimit ka qenë formale dhe ai nuk ka dhënë asnjë mendim lidhur me thelbin e çështjes, duke qenë se prokurori i çështjes hoqi dorë nga ankimi i paraqitur në atë gjykatë. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se ky gjyqtar nuk gjendet në kushtet e papajtueshmërisë, të parashikuara në nenin 15/2 të KPP-së, dhe nuk kishte arsye për të hequr dorë nga gjykimi i çështjes konkrete në themel.

Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se nuk gjendet para cenimit të parimit të paanshmërisë dhe ky pretendim i kërkuesit është i pabazuar.

B. Lidhur me pretendimin për cenimin e të drejtës së mbrojtjes dhe parimit të barazisë së armëve

15. Kërkuesi pretendon se në gjykimin në Gjykatën e Lartë është cenuar e drejta e mbrojtjes, pasi ai nuk është njoftuar në kohë të arsyeshme për procesin, për të përgatitur mbrojtjen e tij, në kundërshtim me nenin 31 të Kushtetutës. Sipas tij, Gjykata e Lartë ka cenuar edhe parimin e barazisë së armëve, pasi akuza ka pasur përfaqësuesin e saj në gjykim, kurse kërkuesi nuk ka pasur mundësinë të shprehë pretendimet e tij nga një mbrojtës i zgjedhur prej tij.

16. Gjykata ka theksuar se veçanërisht në procesin penal, barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe, lidhur ngushtë me këto, mbrojtja e të pandehurit, përbëjnë në vetvete elementet më të qenësishme e thelbësore të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Prandaj, për respektimin e këtyre parimeve, gjykata duhet të përmbushë me rigorozitet një sërë detyrimesh, mes të cilave rëndësi të veçantë paraqet, sipas rastit, edhe njoftimi i të pandehurit apo mbrojtësit të tij ligjor për akuzën, ankimin, rekursin, ditën dhe vendin e gjykimit të çështjes, etj. Synim kryesor është realizimi i një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata, me objektivitet e paanësi. Këto kërkesa kushtetuese e ligjore janë në funksion të mbrojtjes sa më efektive të të pandehurit, pasi përballë tij qëndron vetë shteti, i përfaqësuar në procesin penal nga prokurori që paraqet dhe mbron akuzën kundër tij. Është detyrë e shtetit që të marrë masat e duhura për të garantuar pjesëmarrjen në procesin penal të personit të akuzuar ose mbrojtësit ligjor, qoftë edhe atij të caktuar kryesisht (*shih vendimet nr. 23, datë 13.10.2005; nr. 24, datë 26.10.2005; nr. 16, datë 8.6.2006; nr. 13, datë 21.7.2008; nr. 19, datë 18.9.2008; nr. 10, datë 2.4.2009; nr. 16, datë 15.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në lidhje me gjykimin në Gjykatën e Lartë, është vlerësuar se situata juridike kur rekursi paraqitet nga i akuzuari, nuk është e njëjlojtë me rastin kur rekursi paraqitet nga prokurori. Prania personale e të pandehurit në seancën gjyqësore, për shqyrtimin e ankimit të paraqitur nga mbrojtësi i tij, nuk është e domosdoshme, nëse objekt shqyrtimi janë trajtimet dhe përfundimet juridike të arritura nga gjykata më e ulët, vendimi i së cilës nuk mund të ndryshohet në disfavor të të pandehurit. Në këto raste, Gjykata e Lartë nuk ka ndonjë pengesë për të vazhduar shqyrtimin e çështjes edhe në mungesë të avokatit të palës së akuzuar, për shkak se argumentet ligjore ai i ka depozituar me shkrim në rekursin e paraqitur

përpara saj. Ndryshe paraqitet situata kur, si rrjedhojë e një rekursi të paraqitur nga prokurori, që mbart në potencë mundësinë e përkeqësimit të pozitës së të pandehurit, gjykimi të zhvillohej pa praninë e të gjykuarit ose të avokatit të tij. Në këtë rast, nëse as avokati dhe as i pandehuri nuk paraqiten në seancë në Gjykatën e Lartë, është e palejueshme që ajo të vazhdojë. Prezumimi se i pandehuri nuk ka marrë pjesë në gjykim me vetëdije, mund të justifikohet vetëm nëse atij i është bërë njoftimi personalisht dhe mund të vërtetohet që ai e ka marrë vetë atë. Në aspektin e garantimit të procesit të rregullt ligjor, për Gjykatën e Lartë del e domosdoshme marrja e masave, në mënyrë që të mos lejojë zhvillimin e seancës në mungesë të përfaqësuesit të interesave të të pandehurit, pasi kjo është e vetmja mënyrë që i pandehuri, përmes figurës përfaqësuese të avokatit, të marrë pjesë në debatet e mundshme (*shih vendimet nr. 23, datë 13.10.2005; nr. 24, datë 26.10.2005; nr. 5, datë 4.2.2008; nr. 13, datë 21.7.2008; nr. 16, datë 15.6.2009; nr. 28, datë 2.10.2009; nr. 30, datë 26.11.2009; nr. 37, datë 24.12.2010; nr. 40, datë 22.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në qëndrimet e arsyetimet e veta Gjykata, ndërsa ka pranuar se jo çdo shkelje e rregullave procedurale e bën procesin të parregullt në kuptimin kushtetues, ka pranuar gjithashtu se ndikim të drejtpërdrejtë në një proces ligjor kanë ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të individit (*shih vendimin nr. 21, datë 1.10.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Duke shkuar më tej, Gjykata nuk ka pranuar pretendimet për cenimin e parimeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor në rastet kur gjykata e shkallës më të lartë ka plotësuar apo korrigjuar mangësitë e gjykatave të shkallëve më të ulëta në plotësimin e standardeve dhe elementeve të një procesi të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 21, datë 1.10.2008; nr. 40, datë 22.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Në lidhje me çështjen konkrete në shqyrtim, nga dosja gjyqësore rezulton se gjykimi në Gjykatën e Lartë është zhvilluar në mungesë të kërkuesit dhe mbrojtësit të tij. Në procesverbalin e seancës gjyqësore shënohet se mbrojtësi ka dijeni dhe se ka arsye objektive për mospjesëmarrjen në gjykim. Gjykata vlerëson se, edhe pse pranohet se përgjithësisht seancat nuk duhet të zhvillohen në mungesë të mbrojtësit të personit të akuzuar, në rastin në shqyrtim shkaku i vetëm i paraqitur në rekurs prej kërkuesit, është pavlefshmëria absolute e vendimit të Gjykatës së Apelit Shkodër, si pasojë e pjesëmarrjes në gjykim të të njëjtit gjyqtar që kishte marrë pjesë më parë në shqyrtimin e ankimit ndaj masës së sigurimit, pretendim të cilit Gjykata e Lartë i ka dhënë përgjigje të arsyetuar në vendimin e saj dhe, siç u arsyetua më sipër, është i pabazuar. Gjykata vëren, gjithashtu, se Gjykata e Lartë është vënë në lëvizje mbi bazën e rekursit të paraqitur nga kërkuesi dhe, në këto kushte, duke qenë se të gjitha argumentet ligjore kanë qenë të depozituara me shkrim në rekurs, Gjykata e Lartë nuk kishte ndonjë pengesë për të vazhduar shqyrtimin e çështjes edhe në mungesë të mbrojtësit të kërkuesit. Në përfundim të gjykimit, nuk rezulton që Gjykata e Lartë të ketë dhënë një vendim që të ketë rënduar pozitën e kërkuesit, pra të ketë ndryshuar në disfavor të tij vendimet e gjykatave më të ulëta.

Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se procesi i zhvilluar në Gjykatën e Lartë, në tërësinë e tij, nuk ka cenuar të drejtën e mbrojtjes së kërkuesit dhe as barazinë e armëve dhe, në këto kushte, edhe ky pretendim është i pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Sokol Berberi, Vitore

Tusha, Petrit Plloçi, Altina Xhoxhaj, Admir Thanza, Fatmir Hoxha